

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 18 grudnia 2014 r.

ZEW.422.5.2014.EM

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra na problem organizacji i funkcjonowania Ośrodków Szkolenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy. Ośrodki te nie należą do kategorii placówek oświatowo-wychowawczych, funkcjonujących w systemie oświaty. Nadzór nad edukacją wychowanków sprawują kuratorzy oświaty, ale już nadzór nad pracą internatów został powierzony Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej. Swoista „międzyresortowość” tych placówek sprawia, że mimo nałożenia na nie ważnych zadań wychowawczych i edukacyjnych nie zawsze wypełniają one właściwie swoje obowiązki. Podkreślam, że dzieci i młodzież trafiająca do Ochotniczych Hufców Pracy często wymaga specjalnych form i metod pracy, tak więc kwalifikacje kadry (także w internacie) powinny być dostosowane do ich potrzeb. Podejmowane przeze mnie sprawy dotyczące problemów w tym zakresie ujawniły braki w regulacjach prawnych określających funkcjonowanie tych placówek, co może skutkować zagrożonym dobrem przebywających tam dzieci.

W mojej ocenie pogłębionej analizie należy poddać następujące kwestie:

1) Organizację procesu wychowawczego i opiekuńczego w internatach Ośrodków Szkolenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. Nr 155, poz. 920) określa m.in. zadania Ochotniczych Hufców Pracy, zwanych dalej "OHP" w zakresie kształcenia i wychowania młodzieży:

- 1) *diagnozowanie potrzeb w zakresie objęcia działaniami opiekuńczo-wychowawczymi młodzieży zaniedbanej wychowawczo i wymagającej specjalnej troski,*

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

- niedostosowanej społecznie, opóźnionej w cyklu kształcenia lub nierealizującej obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;*
- 2) zapewnienie uczestnikom OHP warunków do kontynuowania kształcenia ogólnego i zawodowego;*
  - 3) zapewnienie młodzieży warunków do podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych, przekwalifikowania oraz zachęcanie do kształcenia ustawicznego;*
  - 4) opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych, wychowawczych i resocjalizacyjnych na rzecz młodzieży zagrożonej demoralizacją i wchodzącej w konflikt z prawem;*
  - 5) realizacja kompleksowych działań opiekuńczo-wychowawczych wobec uczestników OHP oraz współdziałanie w tym zakresie z ich rodzicami lub opiekunami;*
  - 6) promowanie działalności opiekuńczo-wychowawczej OHP w środowiskach zagrożonych marginalizacją społeczną;*
  - 7) badanie efektywności działań opiekuńczo-wychowawczych wobec uczestników OHP, w szczególności przez zbieranie informacji o losach wychowanków OHP.*

Powyższe przepisy wskazują na ogromną odpowiedzialność tej instytucji wobec swoich podopiecznych przejawiających poważne trudności wychowawcze. Jednocześnie w ww. rozporządzeniu brak jest szczegółowych uregulowań dotyczących funkcjonowania tych placówek, tak aby realizacja ww. zadań była możliwa. Dlatego - w mojej ocenie – podobnie jak ma to miejsce w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych, także dla Ośrodków Szkolenia i Wychowania, funkcjonujących w strukturach Ochotniczych Hufców Pracy, powinny być jasno i dokładnie określone zasady ich funkcjonowania oraz organizacji procesu wychowawczego i opiekuńczego. Organizacja pracy powinna uwzględniać oddziaływania wychowawcze i terapeutyczne adekwatne do potrzeb przebywającej tam młodzieży, rodzaj prowadzonej dokumentacji, wskazywać na indywidualizację pracy z dzieckiem, obligować do zatrudnienia specjalistów odpowiednio do liczby podopiecznych, określać liczbę podopiecznych w grupie i liczbę wychowawców w odniesieniu do liczby podopiecznych, itp. Uregulowanie powyższych kwestii w regulaminach organizacyjnych poszczególnych Ośrodków Szkolenia i Wychowania OHP umożliwia zbyt daleko posuniętą dowolność w ustalaniu zasad i – jak dowodzą podejmowane przez mnie interwencje – nie sprzyja ochronie praw i dobra dziecka na najwyższym poziomie.

2) Zasady sprawowania nadzoru nad funkcjonowaniem Ochotniczych Hufców Pracy.

Nadzór właściwego kuratora oświaty nad działalnością edukacyjną tych placówek nie budzi moich zastrzeżeń. Dostrzegam natomiast problem w organizacji sprawowanego nadzoru nad pracą internatów działających w strukturach Ochotniczych Hufców Pracy. Zadania te zostały powierzone Komendantowi OHP i Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej. Praktyka - na podstawie podejmowanych przeze mnie interwencji - pokazuje jednak, iż Minister Pracy i Polityki Społecznej swoje obowiązki w tym zakresie wykonuje za pośrednictwem Komendantów Wojewódzkich OHP. Taka sytuacja powoduje, że *de facto* funkcjonowanie internatów pozostających w strukturach OHP podlega wyłącznie kontroli wewnętrznej. Brak kontroli zewnętrznej nie daje gwarancji właściwej ochrony praw i dobra przebywających tam dzieci. Proponuję zatem objęcie Ośrodków Szkolenia i Wychowania OHP nadzorem właściwego wojewody, tak jak ma to miejsce w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych i zgodnie ze standardami tego nadzoru ustanowionymi dla pieczy zastępczej (m.in. z uwzględnieniem wysłuchania dziecka)..

W związku z powyższym, kierując się troską o prawa dzieci, które przebywają w Ośrodkach Szkolenia i Wychowania OHP, na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę Pana Ministra o analizę problemu i rozważenie możliwości realizacji powyższych wniosków.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłchucki